

I les coses que es fan bé duren i duren, per Jordina Belmonte

Aquest número del NOTÍCIES de la ICHN és el que fa 150, tota una efemèride! Fa 25 anys, el Consell Directiu de la ICHN, va tenir el gran encert d'escoltar i creure en la proposta de fer un full informatiu que acostés periòdicament als seus socis les activitats de la institució i altra informació naturalística d'interès. Es va dissenyar i es va omplir de continguts, i l'octubre de 1995 es va distribuir per primera vegada, per correu postal, als socis. Posteriorment es va editar en format digital, de manera que, a més d'estalviar paper i enviament, es posava permanentment disponible i obert a tothom, tots els números, al web de la ICHN.

El número 1 del NOTÍCIES fou molt senzill, un Din A4 que anunciava i encetava la nova etapa comunicativa. Al llarg dels anys el NOTÍCIES de la ICHN ha anat adquirint continguts (i amb ells pàgines) gràcies a la dedicació del Consell Directiu i del personal tècnic però també, de manera molt important, per les creixents contribucions dels socis i de les entitats adherides, derivades de les molt abundants i diverses activitats que es duen a terme.

Tenim una molt bona eina de comunicació entre les mans!

La ICHN està integrada per persones admiradores de la natura en la seva forma més genuïna, la de base, la que conformen tots i cada un dels organismes vius i els minerals i roques, i les seves interrelacions. Persones sabedores també de com de necessari és conèixer en profunditat tots i cada un d'aquests elements i el seu entorn i funcionament per mantenir l'harmonia i la salut planetària, la nostra salut també!

De la curiositat i inquietud per la natura algunes persones n'hem fet una professió i, associats o no a la ICHN, hi dediquem les hores de feina, a vegades en forma de docència o de recerca. Però moltes persones també n'hem fet un voluntariat, i la ICHN acull, impulsa i estimula aquesta recerca i

formació voluntàries o amateurs i les potencia i dona a conèixer.

En els seus inicis, la ICHN estava majoritàriament formada per acadèmics, mentre que ara compta amb un gran nombre de voluntaris. Al mateix temps ha canviat molt el món acadèmic, que, des de ja massa anys, ha deixat de

valorar el coneixement de base dels organismes i sistemes en el territori, i dona tot el protagonisme a temes a gran escala, basats en la estadística i en els models matemàtics. I ha canviat el món de l'ensenyament, que ha deixat gairebé totalment de banda l'estudi de les ciències naturals per prioritzar tot el que té a veure amb la biologia cel·lular i molecular.

I és per tot això que a la ICHN tenim ara un gran repte! Mantinguem ben vius la proximitat al territori i l'estudi i el coneixement inesgotable de la natura, dels seus elements i dels seus processos. Ensenyem natura als joves i a totes les persones que s'engresquin a fer recerca participativa amb nosaltres o a aprofundir-hi pel seu compte. Fem que la societat s'adoni de la importància de la natura i de conèixer-la, única manera que se la respecti i se la valori suficientment com per

fer possible, i exigir, una vida harmònica en el planeta. No s'aconseguirà sense conèixer tots els éssers que hi vivim, els elements que ho fan possible i com es relacionen. Reclamem l'espai que ha de tenir la història natural a les escoles i a l'ensenyament secundari i ajudem-hi fent formació complementària. Fem que l'acadèmia valori per igual la recerca ben feta, sigui naturalística o globalitzadora i de grans models. Posem en valor davant la societat la riquesa natural del territori, els riscos en què es troba i el molt que la necessitem. Ajudem a que els nostres representants socials i polítics compreguin el valor de la natura i la respectin i maldin per la seva defensa quan calgui.

Col·laborem, en fi, per fer de la recerca i la formació en natura part de la font del seny que cal a les persones per fer un món millor. ■

La recentment aprovada Agència de la Natura. Oportunitat o risc, per Llorenç Planagumà

No cal ser un ecologista, naturalista, científic... per reconèixer que fa anys els senyals d'alerta davant la degradació de la biodiversitat han superat l'estat crític i, malgrat tot, les polítiques per revertir aquesta tendència han estat i són inoperatives i infrafinançades. La solució a aquesta greu crisi que té el nostre país, i que fa anys es pregona, és que ens cal una agència de la Natura amb el finançament adequat per tal de realitzar una gestió moderna i eficient. Aquesta agència seria una oportunitat si realment es desplega allunyada de les inèrcies administratives i de recursos que les polítiques de conservació del nostre país han dut a terme en els darrers anys. Però també pot esdevenir un risc d'oportunitat si aquesta no es crea amb una cultura d'administració més oberta amb rendició de comptes com cal, una cogestió real enfocada al bé comú i lluny dels lobbys d'alguns propietaris, com el forestal, que cerquen influir en les polítiques de natura més pel seu benefici particular acaparant recursos econòmics que per una veritable conservació de la natura. L'Agència ha de permetre una millor gestió dels espais naturals protegits dotant-los de més infraestructures, però també de més estabilitat de les persones que hi treballen, ara com ara repartits en diferents organismes de l'administració, així com també en poder gestionar millor les espècies de fauna i flora amenaçades i el patrimoni natural geològic del nostre país, realitzant millors seguiments, més mesures de seducció al sector primari (custòdia, contractes agraris,...) i programes d'educació ambiental.

E 17 de juny passat, en el ple del Parlament de Catalunya, es va aprovar, finalment, l'Agència de la Natura de Catalunya, amb el suport dels grups parlamentaris de Catalunya en Comú, la CUP, Esquerra Republicana de Catalunya, Junts per Catalunya i Partit dels Socialistes de Catalunya i amb el vot

en contra de Ciutadans i el Partit Popular. En total 95 vots sobre 135 que representa una majoria àmplia i digne de més de 2/3 de suport parlamentari. Però aquesta llei, malgrat el suport, no ha estat exempta de polèmica, sobretot si considerem que es va presentar l'agost del 2017 i en les darreres setmanes hi ha hagut molt soroll de certs actors que demanaven que s'aparqués per falta de debat, un cop més amb el mateix discurs, com **en els darrers 25 anys**. I és no ha estat gens fàcil que s'arribés a aprovar l'Agència de la Natura al Parlament; la demostració d'això és que aquesta llei ja va començar a plantejar-se a finals dels anys 90 pel que llavors era conseller de Medi Ambient Albert Vilalta, i així en repetides ocasions es van començar els tràmits i es van frenar. Durant aquests 25 anys d'intents quan més a prop es va estar de la seva aprovació fou en la legislatura 2003-2006 per part del conseller de Medi Ambient Salvador Milà, on fins i tot es va redactar un avantprojecte de llei, però un retrocés en les polítiques ambientals (exemplificat per la destitució del conseller Salvador Milà) portaren que no s'aprovés ni l'Agència de la Natura, ni la llei de Biodiversitat i del Patrimoni Natural de Catalunya. Deu anys més tard el conseller Josep Rull tornà a considerar prioritari que l'Agència de la Natura sigui l'instrument per millorar les polítiques de conservació i així poder revertir la pèrdua de biodiversitat que té Catalunya durant els darrers anys. Per les urgències de la crisi climàtica i de la biodiversitat i la capacitat de frenar-la de certs lobbys de pressió, es va considerar que calia escurçar els terminis i, aquest cop, es va plantejar no com a una proposta de govern cap al Parlament sinó que diferents grups parlamentaris realitzen una proposta de llei que un cop aprovada obliga el govern al seu desplegament, en principi un tràmit més àgil. La proposta de llei per la creació de l'Agència del Patrimoni Natural de

EUROPARC-España. 2020. *Bosques maduros mediterráneos: características y criterios de gestión en áreas protegidas*. Madrid: Fundación Fernando González Bernaldez.

Catalunya es va entrar el desembre del 2018 amb la signatura de Catalunya Sí que es Pot, Esquerra Republicana de Catalunya, Junts per Catalunya i el Partit dels Socialistes de Catalunya, en el tràmit parlamentari una de les esmenes fou canviar-li el nom per Agència de la Natura. Finalment aquesta proposta de llei després de 25 anys es va aprovar, no sense l'oposició d'alguns sectors.

L'oposició a l'aprovació de l'Agència ha estat terrible, primer des dels despatxos i després amb manifestos i comunicats als mitjans de comunicació per part d'alguns alcaldes i associacions de propietaris forestals, més per la seva capacitat d'influència que pel nombre d'ajuntaments o propietaris que representaven. Però també pressions a favor d'associacions diverses, sobretot de medi ambient i territori, plataformes i altres col·lectius que durant el tràmit parlamentari hi van donar suport com Unió de Pagesos. Una oposició a vegades difícil d'entendre per la poca ambició d'aquesta Agència respecte a les reivindicacions de com hauria de ser reclamades pel sector que es preocupa de la conservació del patrimoni natural. La llei aprovada és la d'una Agència que no assumeix cap competència nova, tan sols es tracta d'una reorganització de la direcció general de biodiversitat i patrimoni natural del Departament de Territori i Sostenibilitat i l'única novetat significativa seria l'increment de recursos a través del nou impost a

vehicles contaminants. L'oposició a l'agència a través de mitges veritats o mentides, només es pot entendre per la por que Catalunya disposi d'una administració més eficient en la conservació de la natura i/o la lluita pels recursos econòmics que la fiscalitat verda aportarà ara i en el futur a aquesta agència. Personalment em decanto més pel segon que pel primer, molt enrenou que es focalitzaria per la lluita dels diners i la capacitat que tenen certs propietaris i actors territorials al disposar de poder en una Catalunya rural que també té els seus problemes i greuges i que són fàcils d'inflamar.

Aquesta forta oposició demostra que l'Agència és una oportunitat si aquesta sap afrontar que la gestió de la natura és quelcom més que l'estricta preservació d'un patrimoni natural i la seva biodiversitat i formular-se una sèrie de preguntes: són suficients els espais naturals protegits existents per preservar o potenciar la diversitat natural?, constitueixen un sistema coherent en un model territorial més equilibrat i sostenible?, asseguren un accés equitatiu als serveis ambientals que ofereixen?, permeten la socialització d'uns valors i d'unes pràctiques respectuoses?, poden generar sinèrgies positives amb un sector agroecològic en vies de consolidació?, i amb un sector agroforestal tan desequilibrat, amb problemes d'accés a la terra i de relleu generacional?... ■

L'ecologia de la COVID-19, per Josep Peñuelas Reixach

La COVID-19 està canviant la percepció de les malalties infeccioses emergents però també, molt important, la nostra percepció del món microbià i de la natura. Ens ha fet constatar que tots som vulnerables, però alhora ens demana un canvi urgent en els plantejaments mèdics tradicionals de la malaltia, demana que la medicina incorpori la visió més àmplia de l'ecologia i fa palesa la necessitat d'evitar la degradació i la pèrdua dels hàbitats naturals.

Les activitats antropogèniques i els seus efectes són els motors de malalties emergents com la COVID-19. Les activitats antropogèniques pertorben el món microbià, tot canviant els amfitrions que poden infectar els patògens i accelerant les rutes de transmissió. La desforestació i l'expansió agrícola s'associen per generar una major incidència de malalties infeccioses emergents. La caça i el comerç generalitzat de la vida salvatge constitueixen un altre dels principals motors de l'aparició i la propagació de malalties infeccioses com l'hepatitis, l'Ebola o la SIDA.

Un cop sorgida la malaltia, la densitat i alta connectivitat de les societats modernes, particularment a les ciutats, són un terreny fèrtil per a una ràpida propagació de patògens nous. Les malalties epidèmiques probablement no eren un problema significatiu per als antics recol·lectors/caçadors, ja

que no es produïen en poblacions de densitat suficient perquè es poguessin agafar malalties epidèmiques greus. Aquestes infeccions es resolien o els amfitrions locals morien abans que es poguessin transmetre als grups veïns. Les malalties epidèmiques només es converteixen en un problema amb l'augment de la densitat de població, com es va produir després de la invenció de l'agricultura, unida a l'oportunitat paral·lela de transmissió zoonòtica d'animals agrícoles. Contrastem-ho amb l'actualitat, on cada individu del planeta està potencialment connectat i exposat a totes les infeccions i a totes les novetats zoonòtiques. La ràpida propagació global de les malalties és especialment afavorida pel gran volum i l'augment continuat del moviment internacional de mercaderies i humans per mar, terra i aire. Aquests motors mobilitzen els microorganismes i per tant la transmissió de patògens a una velocitat sense precedents i ho fan a escala planetària.

La lluita contra la COVID-19, i les inevitables pandèmies futures, requereix un canvi de paradigma en la investigació científica i en la pràctica mèdica, que haurà de considerar la connexió entre biomedicina i ecologia. De fet, el risc pandèmic s'hauria de considerar en el marc general del desenvolupament sostenible, no només en el context dels sistemes d'atenció sanitària. Per entendre l'aparició i la difusió de malalties infeccioses, hem de tenir una visió ecosistèmica dels

Universitat Catalana d'Estiu
2020

Curs «Risc ambiental: emergència climàtica i COVID 19», del 17 al 20 d'agost.

2n Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana «Ocells marins: un tresor en perill». Menorca, 10, 11 i 12 d'octubre de 2020.

microorganismes patògens, entenent la seva dinàmica en l'entorn.

Amb la creixent freqüència de malalties emergents, és evident que la prevenció i el tractament de pandèmies s'han convertit en una prioritat per a l'agenda de salut global. La prevenció i el tractament dels brots de malalties requereixen, per descomptat, majors infraestructures de diagnòstic, més personal mèdic i materials sanitaris, però la prevenció i el tractament també requereixen una plena consideració del nexa entre sistemes socials i ecològics. La preparació davant de possibles noves pandèmies hauria de confiar en el coneixement i les dades de l'ecologia per obtenir una comprensió fonamental del microbioma, la seva composició, dinàmica i funcions, i les seves interaccions amb altres organismes i el medi. Una millor comprensió del microbioma ajudarà a predir possibles fonts de pandèmies i nous agents de malalties i facilitarà el desenvolupament de vacunes de manera puntual i dirigida, alhora que informarà sobre les millors estratègies de conservació de la natura. Evitar

la degradació dels ecosistemes, posar fi al comerç de fauna salvatge comercial per a consum humà, tancar els mercats comercials de fauna salvatge, construir sistemes de vigilància i resposta, proporcionar accés global a l'atenció sanitària i mitigar els riscos de malalties associats a animals domèstics haurien de ser altres accions prioritàries dins d'un pla integral per evitar futurs brots zoonòtics. A més de disminuir el risc pandèmic, evitar la degradació ambiental té, com bé sabem a la ICHN, molts beneficis relacionats, com ara la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic, el manteniment dels serveis dels ecosistemes i la protecció dels pobles indígenes i de les comunitats locals.

Ara és doncs hora d'unir la biomedicina amb l'ecologia i de restaurar l'invisible món microbià abans que no sigui massa tard. Per fer-ho, hem de protegir la natura de la qual tant els humans com els microorganismes formem part. Protegir la natura és la millor vacuna que tenim contra les pandèmies emergents. ■

Informe Mar Balear 2020, nova iniciativa per avaluar l'estat del medi marí a Balears, per Fundació Marilles

Foto: Xavier Salvador.

L'11 de març de 2020 es va presentar, al Parlament de les Illes Balears, la primera versió de l'Informe Mar Balear acompanyat de les principals institucions científiques de Balears, el Govern de les Illes Balears i la Fundació Marilles.

Aquesta iniciativa té per objectiu avaluar l'estat del medi marí de les Illes Balears, identificar les pressions a les quals està sotmès i la resposta que donem com a societat per garantir la seva conservació. L'informe també té un capítol sobre els aspectes socioeconòmics i pot descarregar-se a www.informemarbalear.org.

Per què fer un informe exclusivament relacionat amb la mar Balear? La societat balear té l'objectiu compartit de millorar l'estat de conservació de la seva mar. Hem de recordar que la prosperitat econòmica de les illes té futur si la mar es troba en un bon estat ecològic. Com a fruit d'aquesta necessitat neix aquest projecte, ja que sense dades robustes científiques no es pot fer un diagnòstic objectiu del seu estat actual. Aquest informe visibilitza informació i dades científiques relacionades amb la mar Balear, moltes vegades disperses i/o de difícil accés, i les posa a l'abast d'investigadors, gestors públics, privats i la ciutadania en general.

Com s'ha fet aquest projecte? Durant el darrer any s'ha col·laborat estretament amb 25 institucions i més de 60 experts dels centres de recerca i de les administracions implicades. S'ha recopilat, sintetitzat i avaluat la informació

existent en forma d'indicadors; entenent per indicador una mesura quantitativa o qualitativa que ens ajuda a entendre fàcilment el canvi d'una variable al llarg del temps. Cal destacar que es tracta d'un gran esforç col·laboratiu on s'ha construït sobre els coneixements previs.

L'informe del 2020 arreplega 101 indicadors de diferents categories:

- 56 indicadors d'estat ecològic
- 26 indicadors de les pressions exercides sobre la mar i el litoral
- 7 indicadors de la resposta que dona la societat per millorar el medi marí
- 12 indicadors socioeconòmics derivats de la mar.

Per tal de resumir tota aquesta informació, s'acompanya cada indicador amb una fitxa per visualitzar els resultats més importants de forma més gràfica.

Foto: Miquel Gomila.

Alguns exemples d'indicadors:

- L'extensió de plantes marines (*Posidonia oceanica*, *Cymodocea nodosa*, *Zostera noltii*), d'hàbitat de coral·lígen i d'algues (*Caulerpa prolifera*) cartografiades fins ara.
- La quantitat i nombre d'espècies de peixos en reserves marines des de fa més de 10 anys.
- Les observacions de cetacis i renou sub·marí.
- El nombre de parelles reproductores, èxit reproductor i supervivència adulta d'aus marines que nidifiquen a Balears com la noneta/ocell de tempesta (*Hydrobates pelagicus*)
- La localització i cobertura d'espècies marines invasores.

L'Informe Mar Balear és un projecte de futur de tots i per a tots.

Aquest informe té l'ambició de ser ampliat i actualitzat regularment. El seu valor no radica només en les dades que presenta, sinó en el fet de difondre el coneixement i crear ponts de col·laboració entre la ciència, l'administració pública i el sector privat. Tots

tenim un paper important en la conservació del mar Balear.

La iniciativa està oberta al suport de noves organitzacions e institucions.

La Fundació Marilles ha invertit 100.000 € per impulsar aquesta iniciativa i en un futur també s'espera comptar amb el finançament del sector públic i privat.

Actualment les institucions que donen suport al projecte són les següents:

Centre Oceanogràfic de Balears del Instituto Español de Oceanografía, Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, Fundación Biodiversidad, Fundació Marilles, Govern de les Illes Balears, Grupo Iberostar, Institut Mediterrani d'Estudis Avançats, Observatori Socioambiental de Menorca, Sistema d'Observació i Predicció Costaner de les Illes Balears i Universitat de les Illes Balears.

Al llarg dels mesos i els anys que vindran, es continuarà fent feina per avançar en aquest projecte col·lectiu i sumar-hi noves institucions i col·laboracions. Amb el temps, entre tots, s'anirà perfeccionant i afinant el contingut de l'informe. ■

Vaquer-Sunyer; N. Barrientos. [ed.] 2020. *Informe Mar Balear*. Fundació Marilles.

Seguiment d'ocells en temps de confinament i incertesa, per Sergi Herrando

Els projectes de seguiment d'ocells es fonamenten en la participació de centenars d'ornitòlegs voluntaris. En concret el principal programa, el Seguiment d'Ocells Comuns a Catalunya (SOCC) té uns 200 col·laboradors que al llarg de la darrera dècada han estat fent anualment un total d'aproximadament 300 itineraris de 3 km repartits per tota la geografia catalana. Amb totes aquestes dades es calculen les tendències poblacionals de les espècies i indicadors de síntesi que ens ajuden a quantificar i entendre quin és l'estat de la natura.

Les notícies van arribar de cop i en pocs dies tot va canviar. També la manera de fer el seguiment d'ocells. Gairebé d'un dia per l'altre ja no es podia accedir al medi natural i en poques setmanes començava el període de mostratge al camp (15 d'abril-16 de juny). Passat el període de major confinament, totes les instruccions que arribaven des de les autoritats evidenciaven que ens havíem de continuar quedant a casa. El lleure a la natura no estava permès, tampoc quan es va obrir per primer cop la possibilitat de fer esport en determinades franges horàries. Només va quedar oberta una esclatxa, la de l'activitat professional degudament justificada. Des de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO), el Departament de Territori i Sostenibilitat i, en els casos que així ho requerien, altres administracions com la Diputació de Barcelona, es va estudiar amb deteniment la

Malgrat la pandèmia, el seguiment d'ocells al Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser ha pogut quedar cobert gràcies a la implicació de diverses persones i institucions. Autor: Martí Franch.

millor manera de justificar i documentar que alguns professionals miressin de cobrir almenys un mínim d'aquests itineraris SOCC. Va ser necessari prioritzar aquesta feina per davant de les habituals, i el personal qualificat de l'ICO, però també molts professionals d'espais naturals protegits i fins i tot treballadors autònoms es van mobilitzar i posar a disposició del projecte en un gest de compromís que formarà part de la seva història. Finalment es van aconseguir els documents acreditatius i es va poder cobrir d'aquesta manera prop de 100 itineraris seleccionats un a un per obtenir la millor representativitat del territori i de les espècies. Van ser dies

(Continua)

de sensacions contradictòries, de vegades et senties afortunat de poder estar a la natura i contribuir a copsar els canvis que s'hi produeixen, però també paties perquè res es torcés i el teu viatge no portés cap entrebanc a ningú. Entre casa i el camp, feies molts quilòmetres pràcticament sol a la carretera; de vegades algun control et feia mostrar els documents. No vam tenir cap problema; sens dubte l'activitat al medi natural i en solitari no comportava gaire risc de contagi del virus. Llavors, es va començar a obrir la possibilitat de sortir al camp i els voluntaris van poder accedir als seus itineraris quan aquests i la seva localitat de residència es trobaven a la mateixa àrea sanitària. Així es van arribar a cobrir unes desenes d'itineraris

més i tots vam rebre la notícia com una darrera oportunitat per ser allà quan feia falta.

Només el temps dirà com seran les properes temporades de mostreig. El control de l'activitat en el que ens hem hagut d'instal·lar recorda llunyanament els debats que tenim a escala europea entre el model de ciència ciutadana en països occidentals i els orientals, entre la major llibertat d'acció del individu i l'organització de l'activitat en un sistema sotmès a major control. Els ocells i la natura són allà en tots els casos, per ajudar-nos a veure que en som de petits davant les condicions del medi, però sobretot per contribuir a valorar allò que tenim a prop. ■

Els secans de caire estèpic de la Plana de Lleida, per Joan Estrada, Gerard Bota, David Giral i Santi Mañosa

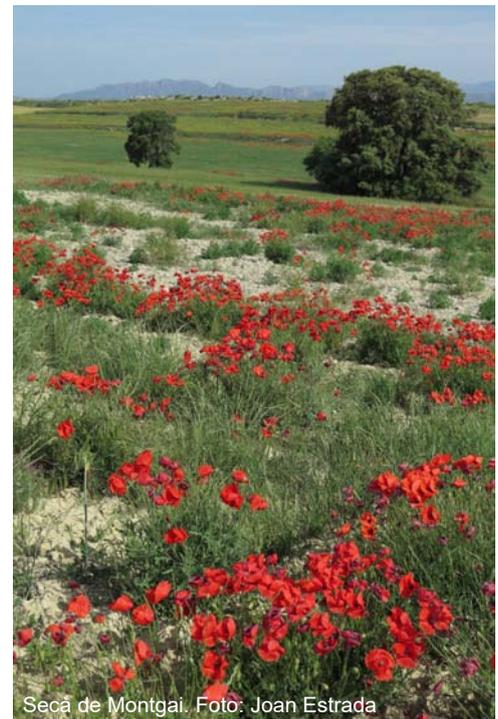
Foto: Joan Estrada

Burhinus oedicnemus, secà d'Almenar.

L'any 2003 es publicava al *Butlletí de la ICHN*, dins l'apartat SOS, l'article «Present i futur de l'avifauna dels secans de caire estèpic de la plana de Lleida». En aquell treball es repassava la importància que tenen els secans de caire estèpic de la plana de Lleida des del punt de vista biogeogràfic, i fins i tot numèric, per un conjunt d'espècies d'ocells molt amenaçades arreu d'Europa. Aquest és el cas del sisó (*Tetrax tetrax*) o del gaig blau (*Coracias garrulus*), amb poblacions importants a Catalunya, però també de la xurra (*Pterocles orientalis*), l'alosa becuda (*Chersophilus duponti*), la terrerola rogenca (*Alaudala rufescens*) o la trenca (*Lanius minor*), que tenen a Catalunya alguns dels seus límits mundials de distribució. Altres espècies destacables són la ganga (*Pterocles alchata*), la terrerola comuna (*Calandrella brachydactyla*), la calàndria (*Melanocorypha calandra*), el torlit (*Burhinus oedicnemus*), l'arpella cendrosa (*Circus pygargus*) i el xoriguer petit (*Falco naumanni*). La presència d'aquests ocells i d'alguns hàbitats d'interès comunitari van comportar que una part d'aquests espais fossin inclosos a la Xarxa Natura 2000, en especial a la darrera ampliació de 2009.

En aquell article es posava de manifest la implementació generalitzada de nombrosos projectes per transformar en regadiu amplis sectors de secà de gran valor ecològic, alguns fins i tot inclosos dins la Xarxa Natura 2000. Entre aquests es trobàvem els regadius del Segarra-Garrigues, però també els del canal d'Algerri-Balaguer, els regadius de Torres de Segre o les elevacions al Baix Segre... als quals s'hi han sumat superfícies de regadiu il·legals que s'ha permès consolidar a l'interior d'espais protegits com ara els Erms d'Aitona. Però els nous regadius no són els únics projectes que ocasionen impacte sobre els ambients estèpics. També estan afectant molt negativament a la flora i fauna d'aquests indrets la creixent intensificació agrícola, amb l'eliminació de marges i un increment de l'ús de productes fitosanitaris, i les concentracions parcel-

laries. A aquestes actuacions s'hi afegixen molts altres projectes de diferents dimensions i característiques, però tots ells amb un denominador comú: roseguen pam a pam els hàbitats esteparis de la plana lleidatana. Bons exemples en són l'aeroport de Lleida-Alguaire, l'autovia de la Vall d'Aran, l'abocador comarcal del Segrià... però també moltes altres actuacions menors, però d'impactes molt significatius quan se sumen tots, com la construcció de nombroses granges disperses, plantes de compostatge en zones d'alt valor ecològic, graveres, edificis industrials, complexos fotovoltaics... En alguns casos s'han aplicat mesures compensatòries, com és el cas del regadiu Segarra-Garrigues i algunes graveres, però en la resta no s'ha aplicat cap tipus d'actuació per minimitzar o corregir l'impacte, o si s'han dictaminat no s'han aplicat o s'han aplicat tant deficientment que no assoleixen els mínims objectius fixats. Dos bons exemples d'aquesta situa-

Secà de Montgai. Foto: Joan Estrada

(Continua)

ció d'incompliment en són les inexistentes 200 ha que s'haurien de gestionar per a l'avifauna estèpica a la ZEPA de Balaguer, per compensar el regadiu ja funcional de l'Algerri-Balaguer, o les 360 ha que haurien de compensar l'impacte de l'aeroport de Lleida-Alguaire, implantat en un dels secans més importants com a connectors entre les secans lleidatans i aragonesos.

Les ZEPA de la Plana de Lleida disposen d'un «Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge dels espais naturals protegits de la plana de Lleida» aprovat per la Generalitat el 2010. Aquest pla, preveu més de 260 accions que fins a data d'avui no s'han materialitzat en la seva gran majoria. Aquests espais naturals són dels pocs espais de la Xarxa Natura 2000 no inclosos en un Espai Natural de Protecció Especial, que disposen d'un instrument de planificació aprovat per govern. Tanmateix aquest fet no ha comportat que es realitzessin les inversions i accions que el mateix pla preveu fins a data d'avui.

Tanmateix no tot són males notícies, i cal dir que els resultats de les mesures compensatòries del Segarra-Garrigues, així com d'algunes activitats extractives demostren que, si s'apliquen adequadament, aquestes mesures poden donar bons resultats. La Reserva Natural de Mas de Melons, adquirida i gestionada per la Generalitat, continua essent un dels principals bastions d'espècies molt amenaçades com la ganga. Aquests fets ens indiquen que si bé potser ja no és possible revertir del tot la situació d'algunes espècies, sí que ho és per moltes altres donar-los una oportunitat per tal d'evitar la seva extinció i garantir la conservació d'unes poblacions viables i autosuficients.

Així, també veiem que 15 anys després la situació pel conjunt d'aquestes espècies, a Catalunya, ha empitjorat. L'indicador d'ocells de secans de caire estèpic de Catalunya mostra una disminució del 30 % entre 2002-2018 i continua baixant (ICO, 2019). Espècies com la trenca estan virtualment extintes i altres com el sisó, el torlit o la terrerola comuna han patit reduccions de la població, entre 2002 i 2019, de més del

50 %, que les aboquen a una situació dramàtica. Algunes però es mantenen més o menys estables però amb efectius molt reduïts com la ganga i altres fins i tot mostren tendències positives com la calàndria. El cas de l'aloa becuda és un cas també d'esperança. Després de donar-se com extingida el 2007 en la seva única localitat catalana de la Timoneda d'Alfés, el 2015 se'n van tornar a detectar exemplars fins a l'actualitat en aquest espai.

Per tot això, és imprescindible que l'Administració s'impliqui d'una vegada per totes en la conservació d'aquests espais i adquireixi la consciència que la part més important de la responsabilitat de conservació d'aquestes espècies a Catalunya recau sobre ella. No n'hi ha prou amb incloure uns espais dins la Xarxa Natura 2000, aprovar un Pla sense desplegar-lo o imposar unes mesures correctores d'impactes que no s'acaben executant correctament; cal aplicar mesures urgents que afavoreixin una agricultura compatible i potenciadora dels valors naturals en aquests sectors, així com prohibir ja la proliferació de projectes que vagin en contra d'aquests mateixos valors. Sabem que algunes de les mesures com la gestió dels guarets està funcionant, per tant només cal que ens hi posem. És imprescindible actuar ràpidament per revertir la situació d'aquestes espècies, i el temps s'acaba. Necessitem un canvi en el concepte de desenvolupament rural, des d'un que valora només els serveis econòmics a un altre que inclogui també els serveis socials i ecològics, si volem que aquest desenvolupament no sigui hostil per als ocells esteparis de la plana de Lleida i, a la llarga, també per les persones que hi viuen. L'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya, la propera reforma de la Política Agrària Comuna, on els aspectes ambientals han de tenir cada cop més rellevància, la creació de l'Agència del Patrimoni Natural o la posada en marxa del Fons del Patrimoni Natural, vinculat a la Llei de Canvi Climàtic catalana, són totes elles noves finestres d'oportunitats que s'obren a curt i mig termini a les ja existents i que cal aprofitar per impulsar els mecanismes adients per garantir uns secans plens de vida de natura i pagesos. ■

Guia il·lustrada per a conèixer els arbusts i les lianes, JAUME LLISTOSELLA i ANTONI SÁNCHEZ-CUXART. Publicacions UB.

Aquesta guia presenta un total de 264 arbusts i lianes, que són la gran majoria dels que creixen espontàniament a les planes i les muntanyes del nostre país i els que es planten com a ornamentals als jardins, als carrers i a les places de pobles i ciutats.

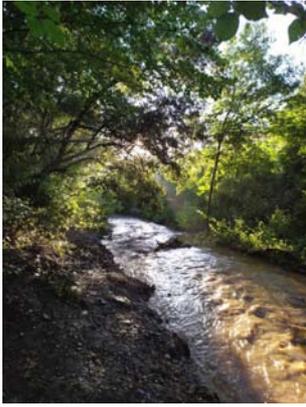
Preocupació per l'estat ecològic de la riera de Vallvidrera, per Marisol Felip, Dolors Vinyoles, Cesc Múrria i Montserrat Comelles

L'equip d'autors, persones vinculades professionalment al món de l'ecologia i la conservació en l'àmbit acadèmic, han preparat un document amb arguments científics en defensa de la necessitat de preservar la qualitat ecològica de la riera de Vallvidrera (serra de Collserola) i, en conseqüència, de repensar el projecte d'ampliació de la urbanització de l'àrea de la Rierada (terme municipal de Molins de Rei). L'article, titulat Valoració de l'estat ecològic de la riera de Vallvidrera (abril 2020) (accessible

a https://blogs.iec.cat/ichn/wp-content/uploads/sites/33/2020/06/ValoracioRieraVallvidrera_UB.pdf) ha estat lliurat al Consell de Protecció de la Natura.

L'escrit destaca la importància ecològica de la riera de Vallvidrera dins la serra de Collserola i denuncia que la declaració de la reserva natural parcial de La Rierada-Can Balasc com un espai d'especial protecció dins el Parc Natural (2010) no ha anat a la pràctica acompanyada de vigilància ni de les

(Continua)

Tram de la riera de Vallvidrera integrat en la reserva natural parcial La Rierada-Can Balasc.

mesures correctores necessàries. La reserva natural parcial establerta no és contínua sinó que queda fragmentada en dos sectors per una franja de terreny, en la zona de La Rierada, qualificat com a sòl urbanitzable pel Pla General Metropolità del 1976. En aquell moment, la recuperació de l'espai fluvial de la riera apareixia com un projecte prioritari del consorci del Parc, forçat pel compliment de la Directiva Marc de l'Aigua.

El document presenta dades de seguiment dels darrers 12 anys de les poblacions de barb cua-roig (*Barbus haasi*), dutes a terme pel grup d'ictiologia del Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la Universitat de Barcelona, i de l'evolució d'índexs de qualitat ecològica i de riquesa taxonòmica de macroinvertebrats, aquests darrers fets en diferents trams de la riera pel grup FEHM (Freshwater Ecology, Hydrology and Management), que forma part del mateix departament. Els resultats d'aquests estudis mostren la fragilitat ecològica i la degradació de l'estat de la riera de Vallvidrera en els darrers anys, sobretot a la capçalera, entre Les Planes i Can Busquets, a la zona de La Rierada i al tram baix abans d'arribar al riu Llobregat.

L'empitjorament de la qualitat ecològica de la riera de Vallvidrera es fa també palès en

informes recents publicats per l'Agència Catalana de l'Aigua, que mostren com la riera ha passat d'un estat ecològic bo el 2012 a mediocre el 2018. Els resultats d'aquests informes deriven de l'existència de les nombroses alteracions que estan tenint lloc al llarg de la riera.

Els autors del manifest, a més d'alertar de la fragilitat de la riera en un entorn metropolità i en el panorama actual de canvi global, acaben el text reclamant mesures urgents per aturar la degradació ecològica de l'àmbit de La Rierada. I més, havent-se iniciat recentment les obres d'excavació i moviment de terres a la zona de Les Llicorelles per la ubicació d'una àrea de logística industrial, que ha destruït els camps de conreu que hi havia al tram baix de la riera, uns espais que constituïen un coixí de transició fonamental per preservar l'estat ecològic del tram baix de la riera i del Parc Natural de Collserola. ■

La riera de Vallvidrera al seu pas per la zona urbanitzada del carrer de la Sibèria de La Rierada (Molins de Rei).

Delegació del Bages

La passera de Can Poc Oli sobre el riu Cardener a Manresa

L'inici de la relaxació de les mesures de confinament de la població per la pandèmia de COVID-19 i de la possibilitat de passejar o fer esport per l'entorn sense sortir del terme municipal va coincidir a Manresa amb l'obertura al públic de la nova passera per a vianants i ciclistes sobre el riu Cardener a Can Poc Oli. La passera enllaça els itineraris de l'Anella Verda de Manresa d'una i altra banda del Cardener al sud de la ciutat, els de la zona de Sant Pau i el Malbalç a la riba esquerra amb els de la Guia, la vall de Rajadell, els Comtals i la serra de Montlleó a la riba dreta. No hi ha hagut bateig ni cap sortida col·lectiva organitzada des de les entitats naturalistes o des de la Regidoria de Ciutat Verda per estrenar-la; les circumstàncies no ho han permès. Malgrat l'absència d'una inauguració formal, l'atracció que la passera ha generat amb les possibilitats d'itineraris agradables i propers a la ciutat ha estat formidable. Pràcticament tots els usuaris de l'Anella Verda

de Manresa han travessat ja el Cardener per la nova passera que es pot utilitzar llevat de situacions de crecuda excepcional. Un mes després de l'obertura, la passera és ja un d'aquells elements perfectament integrat, consubstancial al manresanisme, com si portés tants anys per sobre del Cardener com el Pont Vell.

La passera ha estat finançada per l'Ajuntament de Manresa i construïda per Grup Mas. Està situada poc més avall de la confluència de la riera de Rajadell al Cardener, a l'indret de Can Poc Oli que pren el nom de la casa més propera, i molt a prop del gran viaducte de la carretera C-55 que l'empeteix. L'aparència de l'obra és simple: una plataforma de formigó de 35 metres de longitud per 1,95 metres d'amplada que queda al voltant d'un metre per sobre del nivell de l'aigua, sense baranes ni floritures que riuades o vàndals puguin malmetre.

Plafo de presentació de l'itinerari de la Solana dels Comtals

Però la gestació ha estat llarga, molt llarga. La primera definició de la xarxa d'itineraris de natura per l'entorn de Manresa, realitzada per Florenci Vallès, Lluís Len i Jordi Badia als darrers anys de la llunyana dècada del 90 del segle passat, ja va fer notar a l'Ajuntament la conveniència d'una passera per vianants per creuar el Cardener a Can Poc Oli. De llavors ençà, la delegació del Bages de la ICHN l'ha estat reclamant en múltiples fòrums i ocasions com una de les peces que clarament faltava per facilitar el lleure a l'àrea natural que envolta la ciutat i que, des del 2005, s'ha convingut en anomenar Anella Verda. L'any 2016, el projecte d'una passera per vianants a Can Poc Oli presentat conjuntament per l'Escola Agrària, el CECB, l'Era, Meandre i la delegació del Bages de la ICHN va guanyar democràticament el procés de participació ciutadana organitzat per l'Ajuntament. El seu disseny ha estat coral, amb contribucions destacades de Ton Armengol –autor de la proposta presentada al procés participatiu–, dels serveis tècnics de l'Ajuntament de Manresa i del constructor, i les recomanacions de l'Agència Catalana de l'Aigua. Finalment, l'any 2020 la passera ha esdevingut una realitat i ha superat ja amb èxit les primeres riudes. D'aquí a uns anys, la passera es recordarà a Manresa com l'element que va tombar la corba del confinament.

Cal felicitar també l'estrena, poc abans del període de confinament, de l'itinerari de la

Solana dels Comtals promogut per l'empresa Condals Foundry –la foneria dels Comtals–, amb plafons interpretatius i elements viaris que faciliten el pas. Ara s'hi pot arribar a peu o en bicicleta des del nucli urbà de Manresa en una ruta més directa i planera que comença al marge esquerre del riu, travessa precisament per la nova passera de Can Poc Oli i segueix pel vessant de la dreta de la vall del Cardener fins als Comtals.

L'ús generalitzat i immediat de la passera de Can Poc Oli i de l'itinerari de la Solana dels Comtals mostra que no ha de fer por a les administracions invertir en lleure a la natura, en educació ambiental i en itineraris per a vianants i ciclistes; són inversions petites que, si estan ben dirigides i executades, obtenen de seguida una resposta agraïda i fomenten la implicació ciutadana en les qüestions de la natura. ■

Passera sobre el riu Cardener a Can Poc Oli

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Exposició d'insectes

El 6 de març passat es va inaugurar al Museu arxiu de Vilassar de Dalt, una mostra de fotografies de Marta Goula i Albert Masó. Consta de 40 fotos de gran format que reflecteixen el cicle biològic, morfologia, comportament, ecologia... de diversos grups d'insectes. És força instructiva perquè cada imatge porta explicacions del fenomen que il·lustra. Molt adequada per a escoles.

La sessió inaugural va consistir en la conferència «Insectes i plantes es necessiten, perquè?», a càrrec de Juli Pujade. Fou una autèntica immersió en el món entomològic, explicant les relacions que hi ha entre la vegetació i els insectes: com a substrat tròfic tant de larves com d'adults, com a coevolució arran de la pol·linització, etc. El llenguatge va ser molt comprensible per a tothom i ple d'imatges que il·lustraven perfectament el que comentava. No podia ser una xerrada més ben escollida per inaugurar aquesta exposició.

Van assistir-hi més de mig centenar de persones i els dies

següents va anar rebent públic, però no gaire jornades més perquè el 15 de març ja es va haver de tancar el recinte a causa de la coneguda pandèmia.

Ara el museu tornarà a obrir les portes el proper 4 de juliol i es podrà visitar tots els caps de setmana d'aquest mes en el següent horari horari:

Dissabtes a la tarda, de 18 a 20.30 h i diumenges al migdia: de 12 a 14 h.

També estarà obert durant la Festa Major, del 24 al 27 d'agost tant els migdies (de 12 a 14 h) com a les tardes (de 18 a 20.30 h).

L'entrada és sempre gratuïta i ara s'hi ha incorporat un vídeo que els visitants podran veure. ■

Josep Ramon Roca, xinxa i Marta Goula (Foto: Albert Masó)

Hem reprogramat el programa de cursos i sortides tècniques de camp. Esperem que hi vulgueu participar. Les properes activitats, les trobareu a l'agenda d'aquest Notícies. Podeu consultar el programa complet al [web](#) de la ICHN.

Col·laboracions amb altres entitats

La ICHN participa en el projecte Red4C: Ciencia Ciudadana y Cambio Climatico

La Red4C: Ciencia Ciudadana y Cambio Climático és un projecte liderat per Red Cambera amb el suport de la Fundació Biodiversidad, inclosa al Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, i del Centro de Investigación del Medio Ambiente (CIMA), adscrit a la Consejería de Desarrollo Rural, Ganadería, Pesca, Alimentación y Medio Ambiente del Gobierno de Cantabria.

L'objectiu d'aquest projecte és potenciar el treball en xarxa entre diferents entitats i organitzacions dedicades a l'àmbit de la ciència ciutadana i/o el canvi climàtic, que acabaran elaborant la guia *Guía Red4C para*

el seguimiento y evaluación del cambio climático en los sistemas biológicos mediante ciencia ciudadana, que resumirà tots els aspectes a tenir en compte a l'hora de desenvolupar projectes de ciència ciutadana adreçats a recollir dades sobre els impactes del canvi climàtic i la vulnerabilitat i capacitat d'adaptació dels ecosistemes.

Des de la Institució ens hem unit a aquesta xarxa d'ens que participen en el projecte a través de l'intercanvi de coneixements i experiències. Esperem que la participació de la Institució ajudi a enriquir la guia, així com obtenir noves idees a partir del funcionament de la resta d'entitats col·laborades. ■

Projectes

Projecte Biogenoma

El 22 de juny passat va tenir lloc una jornada virtual del projecte Biogenoma, la qual va servir per exposar algunes de les actuacions dutes a terme i començar a organitzar-se per afrontar el repte que suposa seqüenciar el genoma dels organismes eucariotes dels Països Catalans. Aquesta trobada tindrà continuïtat en una nova reunió de caire presencial que properament es convocarà i en la qual es preveu posar en marxa diferents grups de treball.

Cal dir que aquest projecte no només ha estat inspirat per l'**Earth Biogenome Project** (EBP) sinó que l'Institut d'Estudis Catalans, com a representant de la iniciativa catalana, ha estat admès com a membre institucional

de l'EBP. En aquesta reunió virtual també hi va participar Mark Blaxter qui va presentar la tasca que duen a terme al Regne Unit en el marc del projecte Tree of Life.

D'entre les tasques realitzades fins a la data, destaca el **Catàleg de la Biodiversitat de Catalunya** que es du a terme des de la ICHN o la seqüenciació del genoma del trencalòs i del tritó del Montseny promoguda des de diverses institucions. Cal destacar especialment que per impuls de la Societat Catalana de Biologia s'obrirà una **convocatòria pública** per finançar la seqüenciació de noves espècies, de manera que el projecte Biogenoma pugui mostrar resultats ben aviat. ■

En la 13ena reunió de les parts contractants del Conveni per a la conservació de les espècies migratòries d'animals salvatges (CMS), celebrada a Gandhinagar (Índia) el mes de febrer passat, es va aprovar incloure el sisó (*Tetrax tetrax*), a l'annex I del conveni i es va presentar l'informe **Review of the Conservation Status of Migratory Species**. En aquest informe es diu que la tendència poblacional del 73 % de les espècies de l'Annex I i del 48 % de les de l'Annex II és decreixent, essent els peixos els que presenten una major disminució.

Manifestos

Aquest darreres mesos, des de la ICHN s'ha donat suport a diversos manifestos i demandes.

Reclamació d'aprovació urgent de l'Agència de la Natura de Catalunya. Mai com ara havien sigut tan urgents les polítiques ambientals per assegurar el benestar social. La COVID-19 n'és la prova, però es preveuen impactes encara més greus en un futur immediat si no s'actua de manera ràpida i efectiva. Els discursos en contra de la necessitat d'aquestes polítiques són temeraris i responen únicament a l'interès privat per sobre de l'interès comú. Conservar la natura és conservar la salut de tots i la de les generacions que vindran. Per tant, en aquest **manifest** es reclama al Govern de Catalunya i al Parlament de Catalunya l'aprovació immediata de la proposició de Llei de creació de l'Agència de la Natura.

Més ciència als informatius de la CCMA. Convençuts que la situació actual, marcada

tant pel coronavirus com per l'emergència climàtica i ecològica, requereixen més que mai que es posi a la ciència al centre de la societat, en aquest **manifest** es reclama als responsables dels mitjans públics de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals la creació d'un bloc informatiu específic, amb especialistes en periodisme científic, a tots els mitjans i programes informatius. Es reivindica un periodisme científic que difongui i divulgui els fets relatius a la ciència en general, i en particular a la innovació, salut, medi ambient i activitats de recerca.

Manifest per a la conservació dels herbassars. El col·lectiu Entomologia a Catalunya, en el marc del dia mundial de les abelles, ha difós un **manifest** on exposen la necessitat de conservar els herbassars. L'aturada de l'activitat d'aquests últims mesos ha permès

(Continua)

el desenvolupament dels herbassars en moltes d'aquestes zones, i n'ha constatat el valor i potencial ecològic. És per aquest motiu

que es demana que s'aposti per un règim de segues que en permeti el desenvolupament. ■

Excedents de publicacions

Tal com us vam informar abans del confinament oferim els excedents d'estocs de publicacions als socis de la Institució. Tot seguit es mostra la llista de les publicacions amb excedents, de manera que els socis que estigueu interessats a obtenir-ne algun exemplar (un per títol) podeu passar a recollir-lo, sense cap cost, fins a finals de juliol, per la llibreria de l'IEC (carrer de Maria Aurèlia Capmany, 14-16 de Barcelona), de 9.30 a 13.30 h.

- Butlletí de la ICHN. Any IV. Núm. 27 (1904)
- Butlletí de la ICHN. Any IV. Núm. 28 (1904)
- Butlletí de la ICHN. Vol. XVI. Núm. 9 (1916)
- Butlletí de la ICHN, 65 (1997)
- Butlletí de la ICHN, 66 (1998)
- Butlletí de la ICHN, 68 (2000)
- Butlletí de la ICHN, 70 (2002)
- Butlletí de la ICHN, 72 (2004)
- Butlletí de la ICHN, 73 (2005)
- Butlletí de la ICHN, 74 (2006)
- Butlletí de la ICHN, 75 (2007-2009)
- Butlletí de la ICHN, 76 (2010-2011)
- Butlletí de la ICHN, 77 (2012-2013)
- Butlletí de la ICHN, 79 (2015)
- Treballs de la ICHN, I (1915)
- Treballs de la ICHN, II (1916)
- Treballs de la ICHN, III (1917)
- Treballs de la ICHN, 9. *Biogeografia de la Mediterrània Occidental* (1981)
- Treballs de la ICHN, 13. *Els sistemes naturals dels aiguamolls de l'Empordà* (1994)
- Treballs de la ICHN, 15. *Protegits, de fet o de dret?* (2008)
- Treballs de la ICHN, 16. *Els sistemes naturals de les Planes de Son* (2010)
- Memòries de la ICHN, 14. *Cent anys de passió per la natura* (2000)
- Sur des otolithes de la Catalogne (1931)
- Què s'ha de fer quan es troba un ocell anellat (1975)
- VIII Sessió Conjunta d'Entomologia (1991)
- Seminari d'Etnobotànica (1994)
- Lithodora (2006)

Recull de legislació

Andorra

Ordre ministerial del 8-6-2020 relativa a la **temporada de pesca** 2020. BOPA núm. 80 de 10 de juny de 2020.

Catalunya

ACORD GOV/58/2020, de 14 d'abril, pel qual s'aprova la modificació dels **estatuts del Consorci** per a la Protecció i la Gestió de l'Espai d'Interès Natural de l'Alta Garrotxa i el seu text refós. DOGC núm. 8113 de 16 d'abril de 2020.

RESOLUCIÓ ARP/889/2020, de 20 d'abril, per la qual s'aprova el Pla d'aplicació aèria per al control de l'**eruga peluda del suro** (*Lymantria dispar* L.) per a la campanya 2020. DOGC núm. 8119 de 23 d'abril de 2020.

RESOLUCIÓ ARP/1015/2020, de 12 de maig, per la qual es fixen les espècies objecte d'**aprofitament cinegètic**, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2020-2021 en tot el territori de Catalunya. DOGC núm. 8134 de 15 de maig de 2020.

RESOLUCIÓ TES/1053/2020, de 15 de maig, per la qual es fa públic l'acord del Consell d'Administració de l'Agència Catalana de l'Aigua, pel qual s'aproven el **Programa de manteniment i conservació de lleres públiques** 2020-2021, incloses les bases d'una línia de subvencions adreçades als ens locals per a l'execució d'actuacions de manteniment i conservació de lleres públiques en trams urbans els anys 2020 i 2021, i la delegació en la Direcció de l'Agència Catalana de l'Aigua de les facultats per a l'aprovació de les corresponents convocatòries i per resoldre l'atorgament de les subvencions. DOGC núm. 8137 de 20 de maig de 2020.

Illes Balears

Decret llei 9/2020, de 25 de maig, de mesures urgents de **protecció del territori** de les Illes Balears. BOIB núm 092 de 25 de maig de 2020.

Decret 17/2020, de 22 de maig, pel qual s'aprova el **Pla de Gestió Natura 2000** de Formentera. BOIB núm 092 de 25 de maig de 2020.

País Valencià

ORDRE 9/2020, de 15 d'abril, de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, per la qual es modifiquen les ordres de 4 de maig de 1999, 6 de novembre de 2000, 13 de juny de 2001, 13 de novembre de 2002, 29 d'abril de 2003 i 18 d'octubre de 2005, de declaració de **microreserves de flora** a la província d'Alacant. DOGV núm. 8797 de 24 d'abril de 2020. ■

Carles Ibáñez; Narcís Prat. 2020. «Solucions sostenibles per un delta resilient al canvi global». *L'Agró Negre*, núm. 38, p. 12-14.

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

Segueix-nos al [Facebook](#).

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN: 2339-5672
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Cursos naturalistes

11 i 12 de juliol de 2020. *Els briòfits. Caracterització de les comunitats per a programes de seguiment d'hàbitats*, a càrrec de MIQUEL JOVER, Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona.

25 de juliol de 2020. *Zoocecidis i estructures similars produïdes per artròpodes*, a càrrec de JULI PUJADE, UB i ICHN.

Sortides tècniques a projectes de camp

11 i 12 de juliol de 2020, de 9 a 18 h, *Estudi dels mamífers semiaquàtics dels rius del nord del Solsonès*, a càrrec de DAVID GUIXÉ i NOEL CAPARRÓS, Grup de Natura del Solsonès i Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya.

18 de juliol de 2020, de 9 a 20 h, a Ulldeter (el Ripollès), *Seguiment de flora vascular amenaçada del Ripollès*, a càrrec de XAVIER OLIVER, Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural.

Per a més informació i inscripció: Secretaria de la ICHN; telèfon: 933 248 582; a/e: ichn@iec.cat. Consulteu el programa al web de la ICHN. Informació i inscripció: ichn@iec.cat.

Delegació del Bages

Diumenge 5 de juliol, caminada matinal circular per l'*Anella Verda de Manresa*.

Se sortirà a les 7.30 h de la plaça de la Reforma i la tornada està prevista al voltant de les 13 h al mateix lloc, en un horari que intenta aprofitar les hores de menys calor. Convé portar aigua, esmorzar i calçat adequat per caminar per la muntanya. No cal inscripció prèvia.

Delegació d'Osona - GNO

Cicle de sortides naturalistes

Dissabte 11 de juliol de 2020, de 10 a 14 h, sortida matinal *Les libèl·lules*, a càrrec de Josep García Moreno, GNO-ICHN.

Dissabte 5 de setembre de 2020, de 9 a 14 h, sortida matinal *Geologia. La falla de Sant Joan de Fàbregues*, a càrrec de Jordi Espuny (Taller de Geologia).

Lloc de trobada: Universitat de Vic. Campus de la Torre dels Frares (carrer de la Laura, 13; Vic).

Cal inscriure-s'hi mitjançant l'adreça info@museudelter.cat o del telèfon 938 515 176.

Grup de treball Antaxius, grup d'estudi dels ortòpters de Catalunya

Dissabte 11 de juliol de 2020, de 18 a 22 h, *Sortida de recerca d'ortòpters al Cap de Creus*. Trobada al Mas Ventós, a les 18 h.

Cal inscripció prèvia al Centre d'informació del Parc Natural de Cap de Creus; telèfon: 972 193 191; a/e: pnacpreus@gencat.cat

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Badia, Joana Bastardas, Jordina Belmonte, Gerard Bota, Montserrat Comelles, Joan Estrada, Marisol Felip, Fundació Marilles, Josep Germain, David Giralt, Carlos Hernández, Santi Mañosa, Albert Masó, Cesc Múrria, Xavier Oliver, Josep Peñuelas, Llorenç Planagumà, Montse Porta, Joandomènec Ros, Marc Vilella i Dolors Vinyoles.